

Nkidji

Kipindi 14.

- 4 Kikutu kishi ñombe ki kikutu selele:
Talanga kusunga kwi bungu ku bukome ya ñombe.
- 5 Sha myanda ya kishima tanadimbe,
Anka sha myanda ya madimi adimba madimi.
- 6 Sha kapesha akimba bukalabwino na bukalabwino nya:
Anka kyukilo ki bukidi kwi sha binangu.
- 7 Katuka kumpala a muntu a bulubi
Oshomona obe, milomo munda mwaye ya kyukilo.
- 8 Bukalabwino bwa sha mpaso bwi kushingula eshinda dyaye;
Anka bulubi bwa balubi bwi madimi.
- 9 Balubi abasenga kulwisha kusenga;
Anka kwi bantu be bwimane kwi kukanya.
- 10 Eshimba adyuka bulo bwaye namene,
Na muntu abene tesomeka mu kinemo kyaye.
- 11 Shibo ya sha bubi yanashindjibwe:
Anka shibo a misokya a muntu e bwimane anakale biya.
- 12 Eshinda dikudi di buwa ku meso a muntu,
Anka kusongo kwadyo kwi shinda dya lufu.
- 13 Sunga ku tusepo kwi shimba na bushito,
Kusongo kwa museku kwi kudila.
- 14 Musalame kwi shimba anawushibwe na misewela yaye nabene,
Na sha buwa anawushibwe kwadi nabene.
- 15 Sha kulotakana ngi akumina eyi dyoso:
Anka sha bipaso atengela kikidilo kyaye.
- 16 Sha bukalabwino atshina, na akatuka mu mwanda ubi:
Anka mulubi e na kukana na kwikanya.
- 17 Yawa e na sungu bukidi akita na bulubi:
Na muntu a binangu bibi ngi basengibwa.
- 18 Sha kulotakana apyana bulubi bupyani:
Anka basha bipaso babafwala kilongo kya kyukilo.
- 19 Bantu babi abemana kumpala a bashi buwa:
Na bashi bubi ku bitwelo bya basha kalolo.
- 20 Mulanda bapushibwa kisengwa sunga kwi muntu abombele na kibalo kyaye:
Anka sha bumpeta e na bakuku bangi.
- 21 Yawa apesha mukwabo alwisha:
Anka yawa apushila balanda lusa sha kinemo ngi yawa.
- 22 Ta be mu kulwisha abatentekyesha bubi binangu?
Anka lusa n'eyendo bi ku mwanda wa bantu abatentekyesha buwa binangu.
- 23 Ku mufubo woso kwi kusungula:
Anka kwakula kwa milomo akufika anka bulanda.
- 24 Kilongo kya basha bukalabwino ki bumpeta bwabo:
Anka bulubi bwa balubi bwi bulubi.
- 25 Sha myanda yeyendo aposola ngi aposola bantu:
Anka madimi adimba madimi.
- 26 Ku mo wa Yewoba kwi kukanya kwa bukome:
Na bana baye banekale na kitshinyino.
- 27 Mo wa Yewoba wi mpokola a muwa
Su kukatuka ku muteo wa lufu.
- 28 Bantu kukila bungu kwi kilongo kya fumu:

- Anka bantu kukutwa kwi lufu lwa yawa ebabombelesha.
 29 Yawa e bikobiko mwanda wa sungu e sha binangu bingi:
 Anka yawa e sha bukidi kwi shimba akamisha bulubi.
 30 Mudibu kwikala biya kwi muwa wa musamba:
 Anka kakonya ke mifufwa yinyange.
 31 Yawa afina mulanda ngi apesha mupangi aye:
 Anka yawa amunemeka apushila bantu lusa babakutwa.
 32 Sha bubi babingibwa ku bubi bwaye:
 Anka sha kalolo ena kitengelo ku lufu lwaye.
 33 Bukalabwino bubayikisha mwi shimba dya yawa e sha binangu:
 Anka mwanda wi munda mwa balubi ubelesa unabene.
 34 Kalolo akakamisha eumbo,
 Anka bufu bwi bufu ku mawumbo oso.
 35 Kukanya kusadikibwa kwi fumu kwi mwanda wa mufubi a bukalabwino:
 Anka sungu yaye yikudi ku mwanda wa yawa afisha bufu.

Kipindji 15.

- 1 Eyi kwalushibwa bikobiko bibapeñamisha sungu:
 Anka eyi dya bushito dibabusha sungu.
 2 Ludimi lwa sha bukalabwino alukita na kyukilo biya:
 Anka eshimba dya balubi adisukumuna bulubi.
 3 Meso a Yewoba e mu kibalo kyoso
 Emu kutala bantu babi na be buwa.
 4 Ludimi lwa kikamishilo lwi mutshi wa muwa:
 Anka lunungo munda mwalo lwi kitshokwelo ki'eshimba.
 5 Mulubi apesha kilangishilo kya shaye:
 Anka yawa atala kusashila e na mpaso.
 6 Mu shibo a sha kalolo mwi bumpeta bungi:
 Anka mu mafuto a sha bubi mwi misano.
 7 Milomo ya basha bukalabwino ayipalakasha kyukilo pa pa pa:
 Anka eshimba dya mulubi kushi byabya.
 8 Kipayilo kya sha bubi ki butete kwi Yewoba:
 Anka luteko lwa muntu ebwimane lwi kinemo kyaye.
 9 Muswelo wa sha bubi wi butete kwi Yewoba:
 Anka amukyebe yawa alonda kalolo.
 10 Kikongelo kya bushito ki mwanda waye wa yawa apungakanya eshinda:
 Yawa apele kisashilo kusashidibwa anafwe.
 11 Sheolo na lufu bi ku meso a Yewoba
 Ta mashimba a bana ba bantu abakidi kwikala byabya?
 12 Sha kapesha takyeba muntu kumusashila,
 Na apele kwenda kwi sha bukalabwino.
 13 Eshimba dya kinemo aditula mpala tusepo:
 Anka ku kudila kw'eshimba akutshokolwa kikudi kya munda.
 14 Eshimba dya yawa e na binangu adikimba kyukilo:
 Anka eulu dya balubi adidiya bulubi.
 15 Mafuku oso a basha mashito e abi:
 Anka yawa e na kinemo kwi shimba ena kidilo mafuku oso.
 16 Kwata bukalabwino kubakidi buwa bungi kushi mupotolo:
 Na kwata binangu kubadyakusangudibwa kushi mpalata.
 17 Eshinda dya bikonya dya bashi bwimane di su kukatuka kwi bubi:
 Yawa abombelesha eshinda dyaye alama muwa waye.
 18 Kwisadika akwenda kwibedi kwa kwipayibwa,
 N'eshimba dya kupombakana kwibedi kwa mufuko.

- 19 Kwikala n'eshimba dya kukoka na bashi kukoka kubakidi buwa,
Kushi kwabana mono ya kufina na bashi kwisadika.
- 20 Yawa adimuka ku mwanda w'eyi anasañane mwanda wibuwa:
Na muntu oso akumina Yewoba, sha kinemo yawa.
- 21 Bashi bukalabwino kwi shimba banayitañinibwe'shi: Basha bipasa;
Na mashika ku milomo ngi atamisha myanda kuka.
- 22 Binangu bi mpokola a muwa kwi muntu yawa enabyo:
Anka kulangisha balubi kwi bulubi.
- 23 Eshimba dya sha bukalabwino dibalangisha mukanwa mwaye,
Na babadika kyukilo kya myanda ku milomo yaye.
- 24 Mayi a kalolo e bu kikuba kya buki
E bu mwenyi kwi shimba, na ku sepela ku mifufwa.
- 25 Eshinda dikudi di buwa ku meso a muntu,
Anka kusongo kwa lufu lwi mashinda a lufu.
- 26 Eshimba dya muntu a mufubo dibamufubila mufubo:
Mwanda ubamutakula eshimba dyaye kwawudi.
- 27 Mwina Belyala ngi abundula mwanda ubi:
Na mu milomo yaye mwi bu kalo ka bubu.
- 28 Mwina kupombakana akuna kuna ngoshi:
Na sha lunungu nga alamuna bantu be bukuku eyendo.
29. Sha buntomboshi akaka mukwabo,
Amulombola lonbola mwi shinda dishi buwa.
- 30 Yawa abwikila meso aye, tanatentekyeshe myanda yaye binangu:
Babambakana milomo yaye su kufisha bubu.
- 31 Mutwe wa nyene sô wi kilongo kya kilongo,
Ekale basananibwa mwi shinda dya kalolo.
- 32 Yawa e bikobiko mwanda wa sungu bakidi sha bukome buwa:
Na yawa abombelesha shimba dyaye bakidi yawa akabila lupata.
- 33 Lubesa lubatebwa ku kilamba;
Anka kutshiba kwa mwanda kwi mwanda wa Yewoba loso.

Kipindji 17.

- 1 Kabu kakoto kawume a kakumbasha na talala kabakidi buwa:
Kushi shibo a biyashi bingi mba bikumbashe na ngoshi.
- 2 Mufubi a bukalabwino anakale na bufumu kwyulu kwa mwana afisha bufu,
Na anakale na kyabeno kya bana ba yaye.
- 3 Lweso lwa kushidisha lwi mwanda wa kilonda kya mpalata, n'elungu di mwanda wa
mupotolo:
Anka Yewoba alekyesa mashimba.
- 4 Mukitshishi a bubu atala milomo ya ma dimi:
Na sha madimi ate ludimi lubi matwi.
- 5 Muntu oso asepa mulanda bapudisha mupangi aye:
Yawa amwena binkambile lusa tanekale na kubinga.
- 6 Bana ba bana be kilongo kya binunu,
Na kukanya kwa bana kwi kwa bashbo.
- 7 Mwakwilo wa biya tawulombane na mulubi:
Na mwakwilo wa madimi tawulombane na muntu mukata nya.
- 8 Elongo kupebwa di bu ebwe dya kilonda ku meso a yawa e nadyo:
Kwoso kwadyendadyo dibamutulu na kinemo.
- 9 Yawa a bwikila kulwisha kubalwishibwa akimba kifulo kukuminwa:
Anka yawa bapulu mwanda alamuna bakuku be yendo.
- 10 Kushashila akutwela munda mwa sha bukalabwino kulakula:
Kushi mikalala nkama mba munda mwa mulubi.

- 11 Muntu mubi akyeba su kutomboka:
Talanga mutumibwe a bukutu anatumibwe kwenda kulwa naye.
- 12 Nyama a usula bayibibwa bana baye afumankane na muntu,
Kushi mulubi ku bulubi bwaye.
- 13 Muntu oso alusha bubi ku mutwe wa buwa,
Bubi tabwanalamuke ku shibo aye.
- 14 Kibangilo kya ngoshi ki bu su muntu bapasha kishiba kya mema:
Talanga leka kulwa kwibedi kushafyamine bangi bantu.
- 15 Yawa abingisha muntu mubi na yawa apela mwina kalolo,
Bubidi bwabo be butete kwi Yewoba.
- 16 Kukini mulo wi mwi yasa dya mulubi su kula bukalabwino,
Mwanda washiye n'eshimba?
- 17 Bukuku abukyeba muntu ku bipindji byoso,
Na mwana a muntu batandjibwa ku mutwe wa nguba a kinkambile.
- 18 Na muntu bakutu n'eshimba bekumbashena na masa.
Na afiki sha kye kumpala a kuku aye.
- 19 Yawa bakyebile kulwisha ngi akyebe loshi:
Na yawa akamisha kitwelo kyaye bula ye, akimba kwipayibwa.
- 20 Yawa e n'eshimba dya kupombakana tasañana mwanda wibuwa:
Na yawa e na ludimi lwa kusalama anapone mu mwanda ubi.
- 21 Yawa alela mulubi akita byabya ku bushito bwaye:
Na yaya a mulubi tena kinemo nya.
- 22 Eshimba dya kinemu dibaloñomesha muntu bu bwanga:
Anka eshimba dya mutshokoke ngi adyumisha mifufwa.
- 23 Muntu mubi akasha elongo mu kyadi
Su kusalamisha miswelo ya kulumbulusha kwa kalolo.
- 24 Bukalabwino bwi kumpala aye ena binangu:
Anka meso a mulubi e ku songo kwa senga.
- 25 Mwana a bulubi e bushito kwi shaye,
Na bulo kwi mukashi bamutandjile.
- 26 Kukumbisha kabidi basha kubingishibwa takwi buwa,
Su kukupila bana ba ba fumu ku mutwe wa myanda yabo ya kwina.
- 27 Yawa ena kyukilo akule mayi palapala:
Na muntu a binangu e muntu atalasha eshimba dyaye talala.
- 28 Sungwa mulubi, panawumineye,
Bakitshibwa'shi: Sha bukalabwino:
Na yawa abwikila milomo yaye bakitshibwa'shi: Sha bipaso.

Kipindji 18.

- 1 Yawa elamuna namene e mu kukimba kifulo kyaye namene:
Na beyalulwila bukalabwino bwoso bwa buwa.
- 2 Mulubi tena musepelo ku mwanda wa binangu,
Anka byakwilesa eshimba dyaye.
- 3 Apafika basha bubi apafika kabidi kapesha,
Na bufu abufika na mapyodi.
- 4 Mayi a mukanwa mwa muntu e bu mema edindji,
Na mpokola a bukalabwino e bu musulo a walala lala mema.
- 5 Takwi buwa kukanya mbidi ya sha bubi,
Su kukabila mwina kalolo ku kimu.
- 6 Milomo ya mulubi ayitwela munda mwa mapya,
Na mukanwa mwaye mubayitañina mikalala.
- 7 Mukanwa mwa mulubi wi lufu lwaye,
Na milomo yaye yi muteo w'eshimba dyaye.

- 8 Mayi a sha myununu e bu biyashi bya mwenyi,
Atwela munda mwa mala e fu.
- 9 Yawa e butuba ku mufubo waye e mwi
Naye a yawa e mupalakashi a mono yaye.
- 10 Eshina dya Yewoba di bu kisasa kya shibo ya bukome:
Mwina kalolo ayiya lubilo munda mwadyo na e buwa.
- 11 Bumpeta bwa sha bumpeta bwi lupata lwaye lwa bukome,
Na bwi bu mudimba ulawula ye ku binangu byaye nabene.
- 12 Kwibedi kwa kwipayibwa kwi shimba dya muntu na kwisadika,
Na kwibedi kwa kinemo kunemekyebwa kwi kukoka.
- 13 Yawa alusha eyi kwibedi ku mwanda washapushileye,
Kwi bulubi naye na bufu.
- 14 Kikudi kya muntu kyanasemune kubofula kwaye:
Anka kikudi kitapike, nani awuku kwi kitwala?
- 15 Eshimba dya sha kipaso ngi adyata kyukilo:
N'etwi dya sha bukalabwino adikyeba kyukilo.
- 16 Elongo dya muntu dibamutudila kibundji,
Dibamutwala kumpala a bantu bakata.
- 17 Yawa e kwibedi ku mwanda waye namene e bu sha kubingishibwa:
Anka mwina kwaye afiki kufika kukokola mwanda waye.
- 18 Kuta kwa lubesa kubapudisha mpaka,
Akulamuna lamuna basha nana.
- 19 Mwana a yaya e sha sungu bakidi lupata lwa bukome kukabidibwa:
Na mapya abo e bu mitandalo ya shibo ya bukome.
- 20 Efu dya muntu dyanayikutshishibwe na matoshi a mukanwa mwaye:
Na ku musekye wa milomo ā milomo yaye kwanawushibweye.
- 21 Lufu na muwa bi ku mwanda wa kokome bwa ludimi,
Na bantu abelukyebe banadye matoshi alo.
- 22 Yawa asañana mukashi asañana mwanda wi buwa
Na amwekibwa na mwanda waye wi buwa kwi Yewoba.
- 23 Mulanda ateka mitekelo:
Anka mpeta alusha mayi e bukopo.
- 24 Muntu e na balayishi bangi anapwe bintu byoso:
Anka mukyebani ekudi bakidi mwana a yaya kulamata.

Kipindji 19.

- 1 Yawa e mulanda na ayiya ku kalolo kaye bakidi
Yawa e na kusalama ku milomo yaye na e mulubi.
- 2 Ungi mwanda, muntu kwikala kushi kyukilo takwi buwa:
Na yawa bakidi lubilo ku ngao yaye alwisha.
- 3 Bulubi bwa muntu abumbakasha eshinda dyaye:
N'eshimba dyaye dibapushila Yewoba mpe.
- 4 Bulubi bubatenteka bakuku bangi:
Anka mulanda balamunibwa kwi kuku aye.
- 5 Sha myanda ya madimi tanabinge,
Na yawa adimba madimi tanongolokye.
- 6 Bantu bangi abakyeba kukanyibwa kwi muntu mukata:
Na muntu oso e kuku a yawa apana bintu.
- 7 Bena kwaye boso ba mulanda abamupele:
Na bakuku baye abakila kumulamuka kwadi kulakula:
Bebalondo na mayi; - nya.
- 8 Yawa ata bukalabwino bakyebe eshimba dyaye namene:
Yawa abombelesha kyukilo anasañane buwa.

- 9 Sha myanda ya madimi tanabingi,
Na yawa adimba madimi anashimine.
- 10 Kukila kila na bintu takulombane na mulubi:
Na mufubi kwikala na bukome kwyulu kwa bantu bakata takulombane nya.
- 11 Kipaso kya muntu kibamwikasha na sungu:
Na lutumbu lwaye lwi su kukisha mwanda ubalwisha muntu.
- 12 Sungu ya fumu yi bu kubawuka kwa ntambwe:
Anka kalolo kukanyibwa kwadi kwi bu kime ku lubishi.
- 13 Mwana e bulubi e mukabile shaye:
Na ngoshi ya mukashi yi bu kupona kwa mampompwe nto nto nto.
- 14 Shibo na mono yi bupyani abupyanabo kwi ba yaya:
Anka mukashi a kipaso afiki kwi Yewoba.
- 15 Butuba abuladisa muntu tulo kupa,
Na muntu abutabuta ku mufubo anapushe sala.
- 16 Yawa alama mulango alama eshimba dyaye namene:
Yawa ayiya mu miswelo yaye bwendenda anafwe.
- 17 Yawa e bumuntu mwanda wa balanda beyapusha Yewoba bintu:
Na kintu kibapaye kyanamutshisheye kabidi.
- 18 Kupila mwanobe, mwanda wi mutengelo wikudi:
Anka tonyishanga eshimba dyobe su ku mwipa.
- 19 Muntu a sungu yingi ngi anakumbishibwe busungu:
Mwanda, sunga a muposola ku mwanda, talanga okite byabya kabidi na kabidi.
- 20 Pusha kuloñomesha kwa myanda, na ata kilangishilo,
Byodyakwikalabe na bukalabwino ku songo kwa muwa wobe.
- 21 Binangu bi munda mw'eshimba dya muntu bi bungu,
Anka misambo ya Yewoba, yaya byabya ngi ayisha.
- 22 Buwa bwa muntu bwi bumuntu bwaye:
Na mulanda bakidi sha madimi buwa.
- 23 Mo wa Yewoba wi shinda dya kwenda ku muwa:
Na yawa enawo anashale balamikibwa eshimba,
Kushi kufikishibwa kipupa kibi.
- 24 Sha butuba ashika eyasa dyaye mwi longa diladila,
Na tanedifishe sungwa ku kanwa kwaye kabidi.
- 25 Kupila musengi na sha kulotakana anakale na kipaso:
Sashila sha binangu kisashilo na anashingule kyukilo.
- 26 Yawa apudisha bintu bya shaye abinga ñinaye
E mwana afisha bufu na bapelesha bantu kapesha.
- 27 Leka, mwanande, kupusha kulangisha kwakwa
Kubawumbakasha bantu ku mayi a kyukilo.
- 28 Sha myanda ya Belyala bapesha kutshiba kwa myanda biya,
N'eshimda dya sha bubi ngi adimina kulwisha.
- 29 Mapyawulo abapwandjikishibwa ku mwanda wa bapeshani,
Na mikwayilo ku mwanda wa nyima ya balubi.

Kipindji 20.

- 1 Finyo e museñani, na malofu e bukopo e kulupakama;
Na muntu oso badimbibwa kwadi tena bukalabwino.
- 2 Mo wa fumu wi bu kubawuka kwa ntambwe:
Muntu oso bamukumbisha sungu balwishisha eshimba dyaye namene.
- 3 Muntu kuleka ngoshi kwi kinemu:
Anka mulubi oso bakyebe kwisomeka.
- 4 Sha butuba apela kudima mwanda wa mashika:
Talanga anateke bintu ku kyabilo kya pondo na anakutwe.

5 Mwanda kwisamba munda mw'eshimba dya muntu wi bu mema e dindji:
Anka muntu na binangu anawuke kwyasuna.

6 Bantu be bungu banabwele muntu buwa bwaye muntu buwa bwaye:
Na nani awuku kusañana sha kishima?

7 Sha kalolo ayiya mu mwanda waye wa bwimane:
Bana baye babaloñomeshebwa kumongo kwaye.

8 Fumu ashikama mu kishalelu kya kimu kwimuka
Bapalakasha bubi bwoso na meso aye.

9 Nani awuku kwakula'shi: Nantulu eshimba dyande sô,
Ne selele ku mwanda wa bubi bwande?

10 Mashito a kitompelo kwilekena,
Bi butete kwi Yewoba bubidi bwabyo.

11 Sunga mwana mukinga bawukibwa ku mikitshino yaye,
Na su mufubo waye wi selele na su e na kalolo.

12 Etwi dya kupusha na eyiso dya kumona,
Yewoba ngi bapanga bubidi bwao.

13 Tukyebanga tulo, tala ofika ku bulanda:
Bula meso obe na onoyikute biyashi.

14 Kwi bisumanga, kwi bisumanga ngi akula mwina kisalo:
Anka pabendeye mwi shinda dyaye bakanya kukanya.

15 Mupotolo wikudi na mabwe a byamo bya lubi bingi.
Anka milomo ya kyukilo yi ebwe dya kilonda kingi.

16 Kwata kilamba kyaye kya yawa e mwina kye mwanda wa muntu a bene:
Kwata namu kye kwadiye ku mwanda wa mukashi abene.

17. Biyashi bya madimi bya mwenyi kwi muntu:
Anka kunyima eshimba dyaye dyanawushibwe lufifwi lwa bisengasenga.

18 Binangu bya munda bibawushibwa ku mwanda ubesambabo:
Na ku mwisambo wibuwa kubodyakulwabe ngoshi.

19 Yawa akilañana bu sha madimi ngi atubula mwanda ufyamishe
Talanga twikumbashanga naye akubulwila milomo yaye mwasa.

20 Muntu oso alumba su shaye su ñinaye,
Mwinda waye wanashimibwe bwi.

21 Bupyani su bubatshibwa bukidi kwibedi:
Anka ku songo kwabo takwanaloñomeshebwe.

22 Twakula'shi: Nanalwishe muntu mwanda ubi:
Anka yindjila Yewoba, anakupashe.

23 Mashito a kitompelo elekena e butete kwi Yewoba:
Na kipwandjikiso kya madimi taki buwa.

24 Biyilo bya muntu bi bya Yewoba:
Abyabya muntu awuku kuka eshinda dyaye namini?

25 Muntu kwakula bukidi'shi: Mwanda wi selele,
Na panekale balaa bilayilo su kwipusha dya mwanda, kwi muteo.

26 Fumu a bukalabwino apalakasha bashi mabi,
Na afisha elanga kwyulu kwabo.

27 Kikudi kya muntu ki mwinda wa Yewoba
Akitala tala numbo su ya munda mw'efu.

28 Bumuntu n'eyendo ngi abibombelesha fumu:
Na aye abamba kishalelo kyaye kya bufumu ku bumuntu.

29 Kilengo kya nsongwalume ki bukome yabo:
Na buwa bwa bantu be binunu bwi mutwe wi selele so.

30 Elonda dya yawa akupidibwa mikwayilo ngi ayikumuna bubi:
Na bintu kukupidibwa ngi abikumune lumbo lwa munda mw'efu.

Kipindji 21.

- 1 Eshimba dya fumu di mwi yasa dya dya Yewoba bu misulo ya mema:
Aye e walula koso kwakyebeye.
- 2 Muswelo woso wa muntu wi buwa ku meso aye nabene:
Anka Yewoba apwandjikisha eshimba.
- 3 Kubila na myanda na kutshiba kwa myanda biya
Kubakidi kipayilo buwa ku meso a Yewoba.
- 4 Meso a kapesha n'eshimba dya kwisadika,
Kudima kwa sha bubu, kwi kulwisha.
- 5 Binangu bya basha kisuso ayilonda kukila kila bintu;
Anka binangu bya muntu oso na bukidi ayilonda kukutshisha bintu.
- 6 Kwata kwa bumpeta ku ludimi lwa madimi
Kwi muwa kupwidibwa kwi bantu abakimba lufu.
- 7 Kikabile kya basha mabi kibebashimisha nya,
Mwanda wa bapelabo kukita myanda yibuwa.
- 8 Bikonya bingi ngi shinda dya sha mpombo:
Anka ku mwanda wa sha selele, mufubo waye wi na kalolo.
- 9 Kubakidi buwa muntu kushala kwi paka ku kipidi kwyulu,
Kushi na mukashi sha kubambana mu shibo a kisanga.
- 10 Eshimba dya sha bubu adikyeba bubu:
Mwina kwabo takanibwa biya ku meso aye.
- 11 Pa kukupidibwa sha kapesha bintu,
Sha kulotakana batudibwa na bukalabwino:
Na pa kulangishibwa sha bukalabwino, aye ata kyukilo.
- 12 Muntu e na kalolo ela shibo ya bashi bubu binangu biya:
Ashinda bashi bubu ku kinkabile kyabo.
- 13 Muntu oso ashika matwi aye ku kudila kwa balanda,
Nabene kabidi anadile na tanapushibwe.
- 14 Elongo kulongibwa ku bufyefya dibapolesha sungu:
Na kipwano ku mpengwa akupolesha butomboshi bwa bubu.
- 15 Kwi kinemo kya mwina kalolo kukita mwanda wi buwa
Talanga kwi lufu lwa bakitshi ba kulwisha.
- 16 Muntu bawumbakana kwi shinda dya binangu
Anashale mu kibumbu kya bafwe.
- 17 Yawa e sha mulo wa miseku anakale mulanda:
Yawa e sha mulo wa malofu a finyo na a mwimu tanekale na bumpeta.
- 18 Sha bubu e nkulo ku mutwe wa mwina kalolo,
Na sha kwipana ku mutwe wa sha kwimana.
- 19 Muntu kushala mu mapya a bisengasenga kubakidi buwa,
Kushi kibalo kimunenka na mukashi a mapya na a mpe.
- 20 Munda mwa shibo a sha bukalabwino mwi mono ya mulo na mwimu:
Anka mulubi amina bungu bwabyo.
- 21 Yawa alonda kalolo na lusa
Ngi asañana muwa kalolo na lusa, na kinemo.
- 22 Sha bukalabwino akanka mu lupata lwa bashi bukome,
Na ela bukome pashi ya kukumina kubabakuminabo.
- 23 Muntu oso alama mukanwa mwaye na ludimi lwaye
Alama eshimba dyaye ku mpombo.
- 24 Mwina kwisadika, mwina kupombakana mwina mapyodi, ngi shina dyaye
Dya yawa awubila ubila na sungu ya kwisadika.
- 25 Kifulo kya sha butuba ngi akimwipa:
Mwanda awupela masa aye kukita mufubo.
- 26 E na bungifi bwa bubu efuku dishima dishima:

- Anka sha kalolo apeya bintu kushi kwibibamba.
 27 Kipayilo kya sha bubi ki butete:
 Talanga kubakidi butete su abibitwala na binangu bibi munda.
 28 Sha myanda ya madimi anafwe:
 Anka muntu apusha anakule kwakula kwa pô.
 29 Sha bubi anyisha mpala aye:
 Anka ku mwanda wa sha kwimana, aye alonomesha eshinda dyaye.
 30 Bukalabwino tabwikudi, su binangu,
 Su mwanda wa kulwa na Yewoba.
 31 Kabalo kabalombashibwa ku mwanda wa nguba a ngoshi:
 Anka bukome kukila abufwiya kwi Yewoba.

Kipindji 22.

- 1 Lutumbu lubadyakutungibwa kushi mampeta bungi:
 Kalolo kukanyibwa kabadyakutungibwa a kushi mpalata na mipotolo.
 2 Bashi bumpeta na balanda abafumankana:
 Yewoba e mupangi a bungi bwabo.
 3 Sha bipaso amona bubi abufiki na efyamisha nabene:
 Anka bashi kulotakana abenda kwibedi, na babapushiswa busungu.
 4 Efuto dya kukoka dikumbashe na mô wa Yewoba
 Di bumpeta, na kinemo, na muwa.
 5 Sanya na miteo yi mwi shinda dya bashi kupulakana
 Yawa alama eshimba dyaye elamuna kulakula kwabadi.
 6 Ubidisha mwana muswelo wadyakukitaye,
 Na panafikeye kinunu tanakatuke kwa udi.
 7 Mpete e na bufumu kwyulu kwa mulanda,
 Mwiypule e mufubi a mwiypushi.
 8 Yawa akuna myanda yishi kalolo anabile bipupa bibi,
 Na kanonge ka sungu yaye kanafudile.
 9 Yawa e n'eyiso dya bumuntu analoñomeshebwe,
 Mwanda wapeyaye balanda biyashi byaye nabene.
 10 Takula sangakashi na ngoshi yanakatuke,
 Na mpaka na bufu byanafudile.
 11 Yawa akyeba selele kwi shimba na e na buwa ku milomo yaye,
 E na bufumu kwi kukwaye.
 12 Meso a Yewoba abombelesha kyukilo:
 Anka akabila mayi a muntu shi na kishima.
 13 Sha butuba akula'shi: Ntambwe e pasha:
 Nanayipayibwe mu bukunkula bwa lupata.
 14 Mukanwa mwa mukashi abene wi mukola ulawula ye:
 Yawa bapushiswa sungu kwi Yewoba anapone mwamwa.
 15 Bulubi bubanyibwa mwi shimba dya mwana mukinga;
 Anka kanonge ka kyubishi kumubidisha kanebupele kulakula kwadi.
 16 Yawa adimbila mulanda su kukilakila nabene na bintu,
 Na Yawa apeya mpeta bintu, anakutwe bisumanga eyendo.
 17 Temesha etwi dyobe, na pusha mayi a bashi bukalabwino,
 Lamatshisha eshimba dyobe kwi kyukilo kyande.
 18 Mwanda wi mwenyi su botulu mayi aa munda mobe:
 Anatudibwe, biya ku mwanda wobe.
 19 Kukumina kobe byakwikalako kwi Yewoba,
 Tabinakukishao lelo, sunga obe.
 20 Ta nankufundjila myanda ya buwa,
 A mwisambo na a kyukilo.

- 21 Byandjakukisha mayi eyendo po:
Byodyakwalushabe mayi eyendo kwabadi babakutumu?
- 22 Twibanga bintu bya mulanda mwanda wadi na bulanda,
Na tufinanga basha mashito ku kitwelo.
- 23 Mwanda wanatshibe Yewoba kimu kyabo,
Na anafine eshimba dya bantu abebafina bintu.
- 24 Tudyanga bukuku na sha sungu,
Na twilananga na sha buntomboshi.
- 25 Tala oyiya muswelo waye,
Na eyatshila muteo kwi shimba dyobe.
- 26 Twikalanga sha bantu babetotena masa,
Sha bantu be basha kye ku mutwe wa mpaka;
- 27 Ekale twina kintu kya kufuta,
Kukini bodyakukasha lusala lobe mushi?
- 28 Tukashanga kishingulwilo kya etanda dya kalakala
Kibatulu bashobe.
- 29 Bomono muntu ena kisuso ku mufubo waye?
Anayimane kumpala ya bafumu:
Tanayimane kumpala ya bantu ba bisumanga.

Kipindji 23.

- 1 Ponoshale su kudya na sha kinemo,
Tentekyesha muntu binangu biya e kwi bedi kobe:
- 2 Tukamisha mudibu wobe mufubi
Su obe e muntu bakaba na kudya.
- 3 Twikalanga na lushindjilo lwa bintu byaye bingi kudya:
Mwanda wabidi biyashi bya madimi.
- 4 Twifumbakashanga su kwikala na bumpeta:
Shila bukalabwino bobe obe nabene.
- 5 Obe onodile kwibutala meso? bubende.
Mwanda wabwipangilabo mbaba,
Na abupapama bu mpungwe mu mawulu kwyulu.
- 6 Tudyanga biyashi bya yawa e sha eyiso dibu,
Twikalanga na kushindjila kwa bintu byaye bya kudya bingi.
- 7 Mwanda bu byelaye binangu mwi shimba dyaye ta byadiya.
Dyanga na tomanga ngi byanakulunguleye:
Anka eshimba dyaye tadi nobe.
- 8 Kabu kobe kabodi ngi kabodyakulasa kabi,
Na onekale bosumbula mayi obe a mashika.
- 9 Twakulanga mu matwi a mulubi,
Mwanda wanapesheye bukalabwino bwa mayi obe.
- 10 Tukashanga kishingulwilo kya kalakala,
Na tutwelanga mu mabala a bana bashi yaya:
- 11 Mwanda wi mukudi abo sha bukome,
Na anebalungule ku kimu ku mwanda wobe.
- 12 Lamatshisha eshimba dyobe ku kyubishilo;
Na matwi obe ku mayi a kyukilo.
- 13 Tubambilanga mwana kyubishilo:
Mwanda su omukupila kanonge, tanafwe:
- 14 Onomukupile kanonge
Na onopashe eshimba dyaye Sheolo.
- 15 Mwanande, su eshimba dyobe di bukalabwino,
Eshimba dyande dyanasepele, sunga dyande:

- 16 Wola, mpata yande yanamone kinemo
Panakule milomo yobe myanda yi buwa.
- 17 Tutumbilanga balwishe ntumbu kwi shimba dyobe;
Anka ikala mu mo wa Yewoba efuku dishima dishima:
- 18 Mwanda wonotwayidibwe bwedi,
Na kitadilo kyobe takyanayipayibwe.
- 19 Obe mwanande, pusha na ikala na bukalabwino,
Na lulamisha eshimba dyobe mwi shinda.
- 20 Twikalanga pankatshi pa sha nkolwa ya malofu,
Pankatshi pa bashi lwabi lwa nyama.
- 21 Mwanda wanafiki sha nkolwa na sha lwabi ku bulanda:
Na kubwengela kwa meso kwanafwadishe muntu binyefwa.
- 22 Pushila shobe bakutandjile,
Na tupeshenga ñinobe apekalaye tadi kinunu.
- 23 Ula eyendo, tumupanishanga:
Na bukalabwino, na kilangishilo, na binangu.
- 24 Yaya a sha kalolo anasepele kwi bungu,
Na yawa atanda mwana a bukalabwino anakale na kinemo kwadi:
- 25 Shobe na ñinobe bekale na kinemo,
Na Yawa bakutandjile asepele.
- 26 Mwanande, mpenge eshimba dyobe,
Meso obe atale miswelo yande.
- 27 Mwanda wi kilubi mukola wa ye:
Na mukashi abe mulenda wa ñoma mukoto.
- 28 Aye atentekyesha kubutamina bu musasanyi,
Na atamisha bantomboshi bungu pankatshi pa bantu.
- 29 Nani ena mpombo? Nani e na bushito?
Nani e na Mpaka? Nani ena kwiyalashana? Nani e na elonda dishi mwanda?
Nani e na meso pya pya pya?
- 30 Baba abashikama kipindji ku malofu:
Baba abayiya kwenda kutompa malofu afundakashe.
- 31 Tatalanga malofu a finyo meso panekao e pya,
Panatutumeo mu mulondo,
Panayikameo busene.
- 32 Kusongo kwasumuo bu nyoka,
Abele busungu bu swaswa.
- 33 Meso obe anamone bakashi babene,
Na eshimba dyobe dyanakule myanda ya kusalama;
- 34 Na onekale bu yawa alala pankatshi pa mema akata,
Na bu yawa alala kwyulu kwa songo ya bwato bwa mbwisha.
- 35 Babankupila, ntshina busungu:
Babankupila kanonge, nandji ntshimuke.
Nanabuke kipindji kini? Naneakimbi kabidi.

Kipindji 24.

- 1 Tutumbilanga basha bubi ntumbo,
Tukyeba namu kukumbana nabo;
- 2 Mwanda wabatentekyeshabo eshimba dyabo kipya binangu,
Na milomo yabo ayakula dya bubi.
- 3 Ku bukalabwino bubayibakibwa shibo,
Na ku binangu kubanyishibwaye;
- 4 Na ku kyukilo kubawushibwa mpopo
Na bumpeta bwoso bwa byamo na bwa buwa.

5 Sha bukalabwino ena bukome,
Na sha kyukilo atandjisha bukome.

6 Mwanda wanalweye ngoshi obe ku misambo yibuwa yibabesambabo:
Na ku besambi ba myanda bungu ta kwi bukome.

7 Bukalabwino bubakidi mpeta myulo bukopo;
Bapele kubula mukanwa mwaye ku kitwelo kya lupata.

8 Yawa atentekyesha mwanda ubi binangu kukita,
Anayitañinibwe'shi: Sha myanda ya bukalanga.

9 Binangu munda bya bulubi bi kulwisha,
Na musepanyi e butete kwi bantu.

10 Su bokutu eshimba ku nguba a mpombo,
Bukome yobe yi yikoto.

11 Ebaposole babalushibwa kwenda kufwa lufu,
Na tukwashanga bantu abasusa kwenda ku kwipayibwa.

12 Su bokula'shi: Tala tatwyuku,
Ta yawa atompo mashimba anantekyesha mwanda wawa binangu:
Na alwisha muntu kipimo kya mufubo waye.

13 Dyanga buki, mwanande wabudi buwa;
Na kikuba kya buki ki mwenyi ku kanwa kobe;

14 Byabya uka bukalabwino mwanda w'eshimba dyobe;
Ekale bebusañana bwedi bwanekale biya,
Na kitadilo kyobe takyanayipayibwe.

15 Twelanga kipintshi, mwina bubu, mwanda wa kibalo kya sha kalolo;
Tupishanga kibalo kibayikishaye.

16 Mwanda awupona sha kalolo mapona musambobidi, na ebwa kabidi;
Anka basha bubu abenda na kupulakana kwenda ku kipupa kibi.

17 Tusepelanga abapona yawa balu nobe;
Eshimba dyobe tadimonanga kinemo papulakanaye,
Tala Yewoba amona na byabya tabodyakumutula na sungu,
Na bodyakwalula sungu yaye kwi yi.

19 Twisendelanga obe nabene mwanda wa bakitshishi ba mabi,
Na tutumbila sha bubu ntumbu,

20 Mwanda ushiwikale bwedi kwi sha bubu;
Mwinda wa sha bubu wanashimibwe.

21 Mwanande tshina Yewoba mo na fumu a mapya;
Twisomekanga ku mwanda wabo abalula lula myanda.

22 Mwanda wanebatondeshe kinkambile kyabo,
Na nani awuku kipilo kyanebapishe bubidi bwabo?

23 Myanda yaya kabidi e a bashi bukalabwino.
Takwi buwa su kuyila bantu kibambo ku kimu.

24 Yawa alungula sha bubu'shi: Ena kalolo;
Bantu banamulumbe, mawumbo anampushile ntonge;

25 Anka bantu abamusashila bisashilo banekale na musepelo.
Na muloñameso wi buwa wanebafikile.

26 Aye afifya milomo
Alusha eyi dya kalolo.

27 Tombasha mufubo wobe pasha,
Na loñomesha ebala dyobe,
Ku mongo namu ibaka shibo obe.

28 Twikalanga sha myanda ya kulwa na mukwenu kushi mwanda:
Obe onokyebe kudimba ku milomo yobe?

29 Twakulanga'shi: Nanamukitshine bu bibankitshinaye,
Nanalwishe muntu yawa kipimo kya mufubo waye.

- 30 Nankile p'ebala dya sha butuba,
Na p'ebala dya muntu mukutwe na binangu;
- 31 Na tala, dibafimi miswaswa,
Na tukondja tubabwikile mpala adyo,
Na lupanga lwadyo lwa mabwe lubapone pashi.
- 32 Namwene namu na nantudile mwanda kwi shimba:
Nantadile, na natshile kilangishilo,
- 33 Tulo tukoto na kupwetela kukoto;
Kufunga kukoto kw'eyasa ku kulala kwa tulo:
- 34 Byabya bulanda bobo bwanafiki bu mutompi,
Na kukutwa kobe bu muntu na bilonda bya ngoshi.

Kipindji 25.

- 1 Kuno kabidi kwi myele ya Solomono,
Yibafundjile bantu ba Esekiya fumu a Yuda.
- 2 Kilengo ki'Efile di bu kufyamisha kintu,
Anka kilengo kya ba fumu di bu kukokola kokola kintu.
- 3 Mawulu kwyulu ku bula ye na senga ku bula yu.
Eshimba dya ba fumu di edindji dishi kipimo.
- 4 Kasha bikangala ku kyamo kya mpalata,
Kipulu akisunguluka mwanda wa mushidishi a kilonda:
- 5 Kasha bashi bubi kumpala a fumu,
Na kishalelo kyaye kyananyishibwe ku kalolo.
- 6 Twikamishanga obe nabene kumpala a fumu a mapya,
Na tuyimananga mu kibalo kya bantu bakata;
- 7 Kubakidi buwa obe kulungudibwa'shi: Esesele kunundu,
Kushi kwishibwa kushi ku meso a muntu mukata
Abomono obe ku meso obe.
- 8 Tutukanga bukidi kwenda ku ngoshi,
Su touku mwa kukita kusongo kwayo.
Panekale mukwenu bakwipa bufu.
- 9 Akula mwanda wobe kwi mukwenu.
Anka tutubulanga mwanda wa mungi muntu mantubuntulu:
- 10 Tala yawa apusha akutendukena ntendo.
Mukandu wobe ubi tawiyalula.
- 11 Eyi dipwandjikile dibakudibwa
Di bu makuba a pome a mupotolo, munda mwa matuma a byamo bya mpalata.
- 12 Bu bi kakano k'etwi kya mupotolo, na bu kyamo kya kalolo kya mupolo wibuwa,
Bi musashidi a kusashila a bukalabwino kwitwi dya mpashi.
- 13 Bu bi mashika a bukula bwa mpeshi ku kipindji kya kyabilo,
Bi sha lutumu a kishima kwabadi abamutuma;
Mwanda wanishaye eshimba dya bafumu baye.
- 14 Makumbi na lupunga ashi mpeshi,
Byabya bi yawa akanya elongo dyaye kukanya ku madimi.
- 15 Ku kufwila kwa kipindji kingi kubakuminishibwa muntu a bombelesha bantu,
Na ludimi lukoto alutshokola mifufwa.
- 16 Bosañana buki? Dwanga kipimo kibakukumbana,
Tala akupushila Mitshima na kupalama.
- 17 Lwao lobe lwikale mu shibo a mwina kobe anka kwi tulwa:
Tala akukutshila na akupushila ekoka.
- 18 Muntu alungula mukwabo myanda ya madimi
Eyintshila, lupete na miketwe yi mashi.
- 19 Tukuminanga muntu shina kishima ku kipindji kya mpombo

- Kwi yino ditshokoke, na lwao alutenkatenka.
- 20 Bu muntu akasha mutwelo ku mashika, na bu mema a finika kwyulu kwa nungwa wa nitele,
Ta bi yawa ayimbila muntu miswelo e n'eshimba bushito.
- 21 Ekale yawa akupushila ekoka ena sala mupe bya kudya;
Na ekale na nyota mupe mema a kutoma:
- 22 Mwanda wonotenteke makala a kalo kwyulu kwa mutwe waye,
Na Yewoba anakupe bwedi.
- 23 Lupunga alufwiya ku lupese lwa nodo ta alufisha mpeshi,
Na ludimi lwa kubwela bwela ta mpala a sungu.
- 24 Kubakidi buwa muntu kushala kwi paka ku kipidi kwyulu,
Kushi na mukashi sha tubambo, mu shibo a kyanga.
- 25 Buu bi mema a mashika kwi sha nyota,
Ta bi mukandu wibuwa awufiki kulakula.
- 26 Mpokola bashinyibwa ngao,
Na kidiba kibedibwa mako,
Ta bi muntu a kalolo byabya batshokoka kumpala a sha bubu.
- 27 Takwibuwa kudya buki bungu:
Na kukokola kokola myanda ya mashitu kwi bushito:
- 28 Yawa shimwikale na bukome kwyulu kw'eshimba dyaye nabene
Ebu lupata lubayipayibwa lushi lupanga.

Kipindji 26.

- 1 Bu bukula bwa mpeshi ku myeshi ya kanya na bu mpeshi ku kipindji kya kyabilo kya pondo,
Byabya kinemu takilombane na mulubi.
- 2 Bu musodya ku kumbakana
Na bu kantole ku kutupika kwako.
Byabya mulao kabidi tawanafike kushi mwanda.
- 3 Mukanga ku mwanda wa kabalo, na mukaba wa kyanyino ku mwanda wa mpunda,
Na kanonge ku mwanda wa nyima ya balubi.
- 4 Twalwishanga mulubi eyi dilombane na na bulubi bwaye,
Tala obe kabidi efwanishena naye.
- 5 Alwisha mulubi eyi dipwandjikile na bulubi bwaye,
Tala ekala na bukalabwino ku meso aye namene.
- 6 Yawa atuma lutumu kwi yasa dya mulubi:
Su atshiba ngao yaye,
Na anatome busungu.
- 7 Mikolo ya sha kilema tayilombana:
Byabya ngi bibayikala lupete ku kanwa kwa balubi.
- 8 Bu mpata a mabwe a byamo ku mututu wa mabwe a bisumanga,
Ta bi yawa anemeka mulubi kinemu.
- 9 Bu dyeba dibatwele mwi yasa dya sha nkolwa ya malofu,
Ta bi lupete mukanwa mwa balubi.
- 10 Mufubishi a bantu ba mifubo bafubisha bantu boso na bukome;
Bafubisha na mulubi na bantu be mu kukila bisumanga.
- 11 Bu bibalukila mbwa ku bintu bibalasye,
Ngi bibalondo mulubi bulubi bwaye.
- 12 Bomono muntu e na bukalabwino ku meso aye nabene?
Kitengelo ku mwanda wa mulubi kibakidi kitengela ku mwanda waye.
- 13 Sha butuba bakula'shi: Ntambwe e mwi shinda,
Ntambwe e pankatshi pa bukunkula bwa lupata,
- 14 Bu abiyalula kibi ku binyengelo byakyo
Bibyalula sha butuba ku lusala lwaye.

- 15 Sha butuba ashika eyasa dyaye mwilonga diladila;
Ku bamukutshisha su nkwidyalusha kabidi ku kanwa kwaye.
- 16 Sha butuba ku meso aye nabene bakidi
Bantu musambobidi bukalabwino abawuku kwalusha eyi dya mwenyi.
- 17 Yawa e mukila na bakidi kusumina kwi shimba ku ngoshi yishi yaye
EEbu muntu bakwata mbwa ku matwi.
- 18 Bu sha mombe e mu kwela bishila,
Na mishidi ya sele, na lufu,
- 19 Ngi bi muntu badimbi mukwabo,
Na akula'shi: Ta nashanga?
- 20 Kibalo kishi ntete, kwakwa kushime kalo:
Byabya kibalo kishi sha kubwelabwela, kwakwa kubafudila mapya.
- 21 Bu bi makala ku makala abakwata kalo na bu lutete kwyulu kwa kalo,
Ngi bi mutu e kilema kya kutembesha loshi.
- 22 Mayi a sha kubwelabwela e bu bintakani bya lweso,
Na alala munda mwa lushiko lw'efu.
- 23 Milomo ayakula biya yikumbashe eshimba ubi
Yi bu lweso lw'ema lubabwikidibwa bikangala bya mpalata.
- 24 Yawa apusha ekoka babindakana ku milomo yaye,
Anka batula malupa manda mwaye:
- 25 Apekala eyi dyaye na buwa tshimukuminanga,
Mwanda wi butete musambobidi mwi shimba dyaye.
- 26 Sungwa ekoka dyaye dibwikidibwe malupa,
Bubi bwaye bwanaleshibwe ku kibumbu kishima kishima.
- 27 Muntu oso abundula mulenda anapone munda mwamwa,
Na yawa abungulusha ebwe, dyanalukile kwyulu kwaye.
- 28 Ludimi lwa madimi lubapushila bantu ekoka babakumbishibwa kwaludi,
Na mukanwa amususola bantu sangakani awufisha lufu.

Kipindji 27.

- 1 Twikanyanga kwikana kwa malaba,
Mwanda oshouku bipupa byonotande efuku dimune.
- 2 Mungi muntu akunemekye, kushi mukanwa mobe obe nabene;
Muntu abene, na kushi milomo yobe obe nabene.
- 3 Ebwe di bushito na senga bushito ne,
Talanga sungu ya mulubi yibakidi bibidi bwayo bushito.
- 4 Kusumina kwi sungu, na sungu yi lu susu bupenka,
Anka nani awuku kwimana kumpala a kakonya?
- 5 Kusashila pasha kubakidi kifulo kifyamishe buwa
Elonda dibakutapa sha kifulo kya kishima,
Anka kufifya kubakufiffya sha ekoka kwi bungi bu.
- 7 Muntu bayikuta bashina kikuba kya buki mushi,
Anka kwi sha sala kwi kintu kyoso kya mashika bulo.
- 8 Bu konyi akafumbana kwi swa dyako
Bi muntu afumbakana ku kibalo kyaye.
- 9 Mwimu na ntshobo abisepela eshimba dyaye:
Byabya kabidi buwa bwa kuku a muntu abufika ku mwisambo ubesambaye na mulo.
- 10 Kuku obe na kuku ashobe tumupungakanyanga.
Na twendanga ku shibo a mwana a shobe ku nguba a kinkambile kyobe:
Mukwenu e pepi bakidi mwana a shobe ekula kula.
- 11 Mwanande, ikala na bukalabwino, na sepelesha eshimba dyande
Byandjyakwalwisha muntu yawa eyi ampesha.
- 12 Sha bipaso amono bubi abufiki efyamisha namene

- Anka bashi kulotakana abende kwibedi, na babapushiswa busungu.
- 13 Kwata kilamba kyaye kya yawa e sha kye mwanda wa muntu abene:
Kwata namu kye kwadi ku mwanda wa mukashi abene.
- 14 Yawa asosola kukwaye lusongo n'eyi di bukopo, babuku ku mashika shika bwe,
Byabya kwanamubadikilwe'shi: Mulao.
- 15 Kupona kwa mampompwe nto nto kwi fuku dya mpeshi mungi,
Na mukashi ambambano, babefwanishena;
- 16 Muntu oso akeba ku mubamba abamba lupunga,
N'eyasa dyaye dibalume dibafumankana na mwimu.
- 17 Kilonda kibanonebwa ku kyamo;
Byabya muntu banono mpala ya kukwaye.
- 18 Muntu oso alama mutshi wa kikuku kya mashika anadye makuba akyo;
Byabya yawa anemeka fumwaye ananemekyebwe.
- 19 Bu bibadila mpala mpala kyadi kyadi mu mema,
Bi shimba dya muntu mwanda wa muntu.
- 20 Sheolo na lufu tabiyikute nya:
Byabya meso a muntu taelombashene nya.
- 21 Lweso lwa kishidishilo ki mwanda wa kilonda kya mpalata, n'elungu di mwanda wa
mupotolo:
Byabya muntu batompibwa ku lutumbu lubanemekyebwaye.
- 22 Sungwa otwa mulubi mu kino kibalo kimunenka na mebele ku mwishi,
Talanga bulubi bwaye tabwanamulamuke.
- 23 Ikala na kisuso kya kusushila mwikelo wa bibumbu bya mikoko yobe
Na tala bibumbu bya ñombe yobe biya;
- 24 Mwanda ushi mampeta a nya nya:
Na kilongo namu, a kibashala mafuku oso?
- 25 Lubishi lume lubasemunibwa,
Na lubishi lwa mashinde lwi mu kukula,
Na bidibwa bya myenge bibasangibwa.
- 26 Bana ba mikoko be mwanda wa bilamba byobe,
Na mbushi yi mulo w'ebala;
- 27 Na mabele a mbushi abalombana bungi mwanda wa biyashi byobe, mwanda wa biyashi bya
bashi kifuku kyobe,
Na mwanda wa muwa wa bafubi bobe ba bakashi.

Kipindji 28.

- 1 Bashi mabi abatshina kushi e mu kwibabinga;
Anka bashi kalolo basha kishima kwi shimba bu ntambwe.
- 2 Ku Mwanda wa kulwisha kwa mapya, bantu baye bakata be bangi:
Talanga ku mwanda wa muntu a binangu na a kyukilo kwanatamishibwe kipindji kya
bukome yaye pô.
- 3 Mulanda afina balanda
Ebu mpeshi ya bubi yishayileka biyashi.
- 4 Bantu abapuñanya mwiya abanemeka bashi mabi;
Anka baba abalama mwiya abalwiya nabo.
- 5 Bantu babi tabashingula mpombo:
Anka baba abakimba Yewoba abashingula myanda yoso.
- 6 Mulanda ayiya mu mwanda waye bwimane bakidi
Yawa biya e na kusalama ku miswelo yaye sungwa e na bumpeta.
- 7 Muntu oso alama mwiya e mwana a bukalabwino:
Anka yawa e kuku a bantu be basha lubelabela lwa biyashi ayipa shaye bufu.
- 8 Yawa afimisha mono yaye ku kushintula kw'eshintu na ku kusungula kushi kalolo,
Anebikumbashe ku mwanda wa muntu anapushile balanda lusa.

- 9 Yawa alamuna matwi aye taapusha mwiya,
Sungwa luteko lwaye lwanekale butete.
- 10 Muntu oso bafumbakasha sha kwimana kwi shinda dyaye dibi,
Anapone byaye munda mwa mulenda waye namene:
Anka muntu e mupwandjikile anapyane bintu bibuwa bupyani.
- 11 Sha bumpeta e na bukalabwino ku meso aye nabene:
Anka mulanda e na binangu amukokola kokola.
- 12 Panekale basha kalolo na bukome, kilengo kikudi kingi;
Anka panakanke basha mabi kwyulu bantu abefyamisha banabene.
- 13 Yawa abwikila kulwisha kubalwishaye tanamone mone biya;
Anka muntu oso abwela na eapuñanya anasañane lusa.
- 14 Sha kinemo anka muntu yawa atshina mafuku oso;
Anka yawa anyisha eshimba dyaye anapone mu kipupa kibi.
- 15 Ntambwe asama, na nyama a usula abashakana,
Su fumu mubi kwyulu kwa bantu be balanda.
- 16 Muntu mukata bakutu na kyukilo e kabidi mwina lusongo lungi:
Anka yawa apela bungifi anafimishe kipimo kya mafuku angi.
- 17 Muntu batentekyebwa bushitu bwa mase a muntu oso,
Su atshina lubilo kwenda ku bwina; muntu oso tamubambanga.
- 18 Muntu oso ayiya na kwimana anapashibwe;
Anka yawa basalama mu miswelo yaye ibidi anapone binobino.
- 19 Yawa adima mapya aye anayikute biyashi biyashi:
Anka yawa alonda basha bisumanga anakale na bulanda bukabe.
- 20 Sha kishima anafimane na milumbululo kulumbudibwa;
Anka yawa e na bukidi su kwikala na mono tanabinge.
- 21 Kuyila bantu tubambo takwi buwa;
Anka ku mutwe wa kipindji kya biyashi kwanalwishe muntu.
- 22 Yawa e sha mulo ubi ena bukidi bwa kwata mono,
Na tawuka'shi: Bulanda bwanamufikile.
- 23 Yawa asahila muntu kusashila, ku nyima anakile yawa kukanyibwa kukanya
Basosola bantu songakanyi kuludimi.
- 24 Muntu oso ayiba bintu bya shaye na bya ñinaye na akula'shi: Kushi kulwisha,
Ta aye ngi kuku a mwipani.
- 25 Yawa e na kikunu kwi shimba ngi abu sha loshi;
Anka yawa akumina Yewoba anatame.
- 26 Yawa bakumina eshimba dyaye nabene e mulubi;
Anka muntu oso ayiya na bukalabwino anaposodibwe.
- 27 Yawa apeya balanda binti lanakutwe;
Anka yawa alusha meso aye anakale na mulao ungi.
- 28 Panakanke bashi mabi kwyulu, bantu abefyamisha banabene;
Anka pabafubo bashi kalolo abakilakila bungi.

Kipindji 29.

- 1 Sha kusashilwa kusashidibwa ngi anyisha shingo yaye,
Anayipayibwe ba, kushi kwikamishibwa kabidi.
- 2 Panakilekile bashi kalolo bungi bantu abasepela;
Anka panekale bantu babi na bufumu, bantu a badidi.
- 3 Muntu oso akyebe bukalabwino basepelesha shaye;
Anka yawa e kuku a bilubi ayipa mono yaye.
- 4 Fumu pa kulumbulusha na kalolo banyisha mapya:
Anka yawa adiya bintu bya bwedi bamuponesha.
- 5 Muntu asosola mukwabo lusongo bamutela ngao yaye muteo.
- 6 Ku kulwisha kwa muntu mubi kwi muteo:

Anka mwina kalolo anayimbe na anasepele.
7 Mwina kalolo alamatshisha mwanda wa mulanda meso;
Mwina bubu tashingula kyukilo.
8 Bashi kapesha abayiba lupata matalwa
Anka bashi bukalabwino abapenamisha sungu.
9 Su sha bukalabwino ela na mulubi mpaka,
Su apusha sungu su asepa tusepo, kwikisha nya!
10 Bashi mase abapushila mwina kalolo lukuna;
Anka bantu be na myanda ya kwina abatala eshima dyaye.
11 Mulubi abwela bungi bwa binangu byaye;
Anka sha bukalabwino bebyuminisha kwibedi.
12 Su fumu ate mayi a madimi mtwi
Bungi bwa bafubi baye be bubu.
13 Mulanda na mufinani abafumankana kibalo kimunenka;
Yewoba atembesha meso abo bubidi bwabo.
14 Fumu atshibila balanda sambu ya kishima,
Kishalelo kyaye kyananyishibwe nya nya.
15 Kanonge na kusashila ngi akapeya bukalabwino:
Anka mwana su agikishila ñinaye bufu.
16 Panetandene basha mabi bungi, kulwisha kubetandena;
Anka basha kalolo kupona kwabo.
14 Loñomesha mwanobe, na onomwikamishe;
Wolo, anakusepeleshe kwi shimba dyobe.
15 Kibalo kishi kimwenu ki'Efile, kwakwa akupele bantu kubambibwa myanda;
Anka yawa alama e sha kinemo.
19 Mufubi apela kuloñomeshebwa ku mayi;
Bashingula eyendo anka talusha eyi.
20 Bomono muntu ena bukidi ku mayi aye?
Kitadilo ku mwanda wa mulubi kibakidi kitadilo ku mwanda waye.
21 Yawa balele mufubi aye mpa na bukingabwaye
Anekale bafiki sha kibundji kyaye kunyima.
22 Sha sungu abusha ngoshi,
Na sha kulotakana akilakila na ku lwisha.
23 Kwisadika kwa muntu kwanamuyishe;
Anka yawa e sha eshimba dya kukoka anakale na lutumbu.
24 Yawa babana na ngifi bapele eshimba dyaye nabene:
Apusha eyi'shi: "Tsheleka" na takula eyi.
25 Mo wa bantu awufisha muteo;
Anka muntu oso batulu kukumina kwaye kwi Yewoba anatudibwe kwyulu.
26 Bantu bangi abakimba mpalata a fumu a mapya;
Anka kutshiba kwa mwanda wa muntu akufwiya kwi Yewoba.
27 Muntu shina kalolo e butete kwi sha kalolo;
Na yawa e na muswelo waye wa kalolo e butete kwi muntu mubi.

Kipindji 30.

1 Mayi a bukome, mwana a Yakye; kidimwino kbadimwinwe kwi mulume yawa kwi Ityele,
kwi Ityele na Ukala; eshi.
2 Eyendo nankidi bantu boso
Na ntshina binangu bya muntu.
3 Ntshimwiye bukalabwino.
Na ntshina kyukilo kya Yawa a Selele.
4 Nani bakanka munda mw'eulu, na bayiki?
Nani bakumbasha lupunga mu bisele byaye?

Nani banya mema oso mu kilamba kyaye?
 Nani banyisha bungi bwa songa ya senga?
 Eshina dyaye di nyi? Na eshina dya mwanaye di namini? Su Ouku.
 5 Eyi dyoso di'Efile di Selele;
 Aye e ngabo kwi bantu abamukumina.
 6 Tubadikilanga mayi aye eyi dyoso,
 Tala akusashila lusamo na obe ofwosananyibwa sha madimi.
 7 Bintu bibidi ngi byankuteka tutunangaami katshibu kwibedi kwashafwile;
 8 Lamuna kipoko kulakula kwandji na madimi;
 Tumpanga su bulanda su nampeta;
 Ondishe biyashi bilombane nami.
 9 Sungwa nekala mba, mba mba, nandjyakukutuna'shi: Yewoba ngini?
 Nakwakula'shi: Yewoba e nyi?
 Su nekala na bulanda, nandjyakwiba nandji akupesha eshina dya Efile ande.
 10 Todimbilanga mufubi kwi fumwaye,
 Tala akulumba mulayi na obe ofwomweshebwa mpombo.
 11 Kibobo kikudi kya bantu abalumba shabo milao,
 Na bashabanemeka bañinabo.
 12 Kibobo kikudi kya bantu be selele ku meso abo,
 Na tabasudibwe mako abo.
 13 Kibobo kikudi kya bantu - kini kwisadika ku meso abo,
 Kini kwibosha bikenyikenyi bya meso!
 14 Kibobo kikudi kya bantu be meno bu miwala, na meno a lubanga bu mpete,
 Su kudya balanda ku senga na bakutwe babakutwa bintu pankatshi pa bantu.
 15 Musundu wi na bana babidi ba bakeshi: Paka paka.
 Bintu bi bisatu bishabibombela kwi shimba
 Binanka bishabyakila'shi: Byabya!
 16 Sheolo n'efu dya bunkunga;
 Na senga yishayikuta mema,
 Na kalo kashakakula'shi: Byabya!
 17 Eyiso dya yawa asepa shaye,
 Dya yawa apesha ñinaye kumukokela,
 Binanga bya musulo byanedipokole,
 Na mpungwe yikoto yanedidye.
 18 Bintu lusatu bibampudisha kupulapula,
 Wolo, binanka byashanguku.
 19 Eshinda dya mpungwe mwyulu,
 Eshinda dya nyoka ku lubwe,
 Eshinda dya bwato bwa mbwisha pankatshi pa mema akata,
 N'eshinda dya mulume na mukashi.
 20 Byabya ngi shinda dya mukashi sha bulubi;
 Badi, bakumuna kukanwa kwaye,
 Bakula'shi: Ntshimukite bubi bwoso.
 21 Ku mutwe wa bintu bisatu kubasana senga,
 Na ku mutwe wa bintu binanka kushakuku kufukama;
 22 Ku mutwe wa mufubi panekaleye na bufumu;
 Na a mulubi panekaleye bayikuta na biyashi;
 23 Ku mutwe wa mukashi sha butete pendeye bulunda,
 Na a mufubi a bakashi panekaleye e mpyani a fumwaye bupyani.
 24 Bintu bi binanka bi bukoto ku senga
 Na bina bukalabwino bwa bubi.
 25 Batunyenyenyi be bantu bashi na bukome,
 Talanga babalombasha biyashi byabo kwibedi kwa myeshi ya kanya;

26 Na basafana be bantu babofule,
 Talanga abatula shibo yabo munda mwa lubwebwe;
 27 Bashiye tabena fumu,
 Talanga abatuka bungi bwabo bibumbu bibumbu,
 28 Na obe ouku kukwata muswa ku masa,
 Talanga e munda mwa mabalasa a bafumu.
 29 Bintu bisatu bi muyilo wa bukalabwino,
 Wolo, binanka abiyiya na kiyilo ki buwa.
 30 Ntambwe bakidi nyama yos bukoma,
 Shatshina nyama oso;
 31 Kabalo ka ngoshi kabanyibwa kifuka; mpanda kabidi;
 Na fumu shawuku muntu oso kumutombokyela.
 32 Su okita na bulubi pa kwikamisha obe nabene,
 Sungwa su otentekyesha bubi binangu munda,
 Tenteka eyasa ku kanwa kobe.
 33 Mwanda kututula kwa mabele akufisha manteka,
 Na kukupila kwa mpembe akufisha mase,
 Byabya kunisha kwa sungu akufisha ngoshi.

Kipindji 31.

1 Mayi a fumu Lemwele kidimwino kiba-
 Mulangishe ñinaye.
 2 Kini, mwanande? Kini mwana e fu dyande?
 Kini, mwana a bilayi binalayile?
 3 Tupanga bakashi bukome yobe,
 Tupanga bantu miswelo yobe abayipa bafumu.
 4 Kushi mwanda wa bafumu Lemwele, kushi mwanda wa bafumu su kuloma finyo,
 Su mwanda wa bantu bakata kwakula'shi: Malofu a bukome e kwikuni;
 5 Tala batoma na bayilwa mwiya,
 Na basalamisha kimu kyoso kya bana ba bushito.
 6 Pa muntu malofu a bukome e pepi na kufwa,
 Na pa sha bulo kwi shimba finyo;
 7 Atome ayilwe bulanda bwaye kilwa
 Telanga mpombo yaye binangu kabidi nya.
 8 Bulwila sha kamama mukanwa mobe,
 Na mwanda wa bantu boso babalekibwa bana ba shiyi.
 9 Bula mukanwa mobe tshiba myanda ya kalolo,
 Otshiile bashi malanda na bantu babakutwa bintu myanda ya kalolo.
 10 Nani awuku kusañana mukashi a kinemu?
 Mwanda ubakidi mulo waye mabwe a lubi buwa kulakula.
 11 Eshimba dya mulume aye dibamukumina
 Na aye tanakutwe na bintu bya kufina nya.
 12 Amukitshina buwa kushi bubi,
 Mafuku oso a muwa waye.
 13 Akimba nyene ya mikoko na lino
 Akita mufubo ku masa na kisuso.
 14 Ebu mashuwa a bashi myulo,
 Afisha biyashi byaye kulakula.
 15 Abuka kabidi apekala bufuku bukikudi,
 Apeya basha kifuko kyaye biyashi,
 Na bafubi babo ba bakashi mufubo wabo w'efuku dyadya.
 16 Abangila ebala na edyula:
 Na kwi futo dya masa aye kubakunwye ebala dya finyo.

- 17 Anya kifuka kyaye ku bukome,
Na anyisha mboko yaye.
- 18 Atala myulu yaye byakwikalayo myulo ya kusungula;
Mwinda waye tawushima bufuku.
- 19 Akwata mutshi wa kilukilo kya bwanda masa,
Na masa aye akwata kinu kya bwanda.
- 20 Atandabula eyasa dyaye mwanda wa basha mashito,
Na bapetsha masa aye mwanda wa bantu babakutwa bintu.
- 21 Tatshina bukula bwa mpeshi mwanda wa bena kifuko kyaye;
Mwanda ubafwadikibwa bena kifuko kyaye mbwisha ya mbidi ya mase.
- 22 Epangila nabene mbwisha ya etubu ditele;
Bilamba byaye bi bya lino ebuwa na mbidi ya kisakisaki.
- 23 Mulumaye bawukibwe ku bitwelo bya lupata
Pashalaye pankatshi pa bakulu ba mapya.
- 24 Atela bilamba bya lino na ebyudisha:
Na atuma mikaba kwi mwina myulo.
- 25 Bukome na kinemu bi bifwalo byaye;
Na anamone kinrmo ku kipindji akifiki.
- 26 Abula mukanwa mwaye na bukalabwino
Na ku ludimi lwaye kwi mwiye wa bumuntu.
- 27 Atala miswelo biya ya bena kifuko kyaye,
Na tadiya biyashi bya kubambakana.
- 28 Bana baye ababuka na abamwabila'shi: Muloñameshebwe;
Mulumaye kabidi aye amunemeka.
- 29 Bana bangi ba bakashi babakitshi na kalolo,
Anka obe bwebakidi bungi bwabo.
- 30 Anka mukashi atshina Yewoba, aye anamemekyebwe.
- 31 Omupe efuto dya masa aye
Na mikitshino yaye namene yimunemeke mu bitwelelu.